

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

MG ang. återställande av försutten tid

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 23 december 2024 i mål B 5706-24)

Högsta domstolen har förelagt riksåklagaren att skriftligen yttra sig över MG:s ansökan om återställande av försutten tid. Följande anføres.

Inställning

Jag motsätter mig att ansökan bifalls.

Bakgrund

MG har, efter huvudförhandling, dömts för våldtäkt mot barn och för narkotikabrott i tre fall. Påföljden har i hovrätten bestämts till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Han har utvisats ur landet med förbud att återvända hit.

En kopia av hovrättens dom skickades via e-post till bl.a. MG och den offentliga försvararen samma dag som domen meddelades. Ett överklagande av domen skulle ha kommit in till hovrätten senast den 20 januari 2025. Domen har vunnit laga kraft.

MG har i en skrivelse daterad den 11 oktober 2025, som det får förstås, ansökt om återställande av försutten tid för att överklaga hovrättens dom. Han har anfört att han inte kunde överklaga domen i rätt tid för att han vid tidpunkten för överklagandefristens utgång var sjuk. Som stöd för påståendet har han bifogat en anmälan om medgivande till fortsatt slutet rättspsykiatrisk vård enligt 16 a § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård daterad den 3 september 2025.

Skälen för min inställning

Om någon har försuttit den tid som gäller för överklagande och han eller hon hade laga förfall får den försuttna tiden återställas. Laga förfall är, enligt 32 kap. 8 § rättegångsbalken, då någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet, som inte borde ha förutsetts eller som rätten annars finner utgör en giltig ursäkt, har hindrats från att fullgöra det som han varit skyldig att fullgöra. Det krävs ett orsakssamband mellan den omständighet som påstås grunda laga förfall och det förhållandet att viss åtgärd inte blev utförd. Den som påstår laga förfall har bevisbördan för de omständigheter som åberopas till stöd för ansökningen.

Besvarandet av en fråga om viss omständighet kan läggas till grund för laga förfall kan vara beroende av vilken situation det gäller. En viss omständighet bör visserligen få samma bedömning oavsett om parten anmäler den som laga förfall innan någonting lagts honom till last som när han (efter överklagande) anmält den efter det att någonting lagts honom till last. Omständigheten kanske emellertid inte bör tillmätas samma betydelse, om den kommer upp till bedömning i ett ärende om återställande av försutten tid, dvs. efter det att den fråga det gäller har avgjorts genom ett avgörande som kan ha laga kraft. Exempelvis kan man tänka sig att i fråga om underlåtenhet att ge in en inlaga i rätt tid göra en skillnad mellan det fallet att det rör sig om en för sent inkommen inlaga under en pågående rättegång eller ett överklagande som avvisats därför att det kommit in för sent. Tidsfrister för inlagor under pågående rättegångar motiveras normalt huvudsakligen endast av ordningsskäl. Efter det att tidsfristen för överklagande har gått ut har det avgörande det gäller i allmänhet såväl laga kraft som rättskraft. Möjligheterna att angripa avgörandens rättskraft kringgärdas av mycket restriktiva regler i 58 kap. om resning. (Se Peter Fitger m.fl., Rättegångsbalken [10 december 2025, Version 99, JUNO], kommentaren till 32 kap. 8 §.)

Att domstolsavgöranden tillmäts rättskraft motiveras av starka förutsebarhets- och rättstrygghetintressen som talar emot en alltför vidsträckt tolkning av vad som utgör laga förfall vid lagakraftvunna domar. Av handlingarna framgår att MG i september 2025 bedömdes alltså lida av en allvarlig psykisk störning. Han har trots detta nu på egen hand ansökt om återställande av försutten tid. Det underlag som åberopats till stöd för ansökan visar inte att han på grund av sjukdom kan anses ha haft laga förfall för sin underlåtenhet att överklaga domen i rätt tid (jfr NJA 1991 s. 643). Vid den för ett överklagande relevanta tidpunkten hade MG vidare en offentlig försvarare förordnad för sig som kunde bistå honom med att ge in ett överklagande i tid. Även om bedömningen skulle göras, tvärt emot min uppfattning, att MG personligen har varit förhindrad att överklaga på grund av laga förfall så har han inte visat att det finns några omständigheter som innebär att han trots att han haft stöd av en offentlig försvarare har rätt att åberopa att han personligen varit förhindrad att överklaga på grund av laga förfall (jfr NJA 1935 s. 41). Att han varit sjuk på det sätt som framgår av handlingarna är därmed inte en omständighet av en sådan beskaffenhet att det inte skäligen kunde krävas att han skulle överklaga domen i rätt tid. MG kan inte anses ha haft laga förfall för sin underlåtenhet att överklaga domen inom överklagandefristen. Jag motsätter mig att hans ansökan om återställande av försutten tid bifalls.

Eva Thunegard

Eva Bloch

Kopia till:

Åklagarkammaren i Halmstad (AM-53035-24).